

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра іноземних мов

АНГЛІЙСЬКА МОВА

**Програма та навчально-методичні матеріали
до курсу підготовки аспірантів і здобувачів
до кандидатського іспиту з іноземної мови**

Напрямок підготовки: всі напрями

Харків — 2013 рік

УДК 811.111 (075.8)

ББК 81.2 Англ-923

А 64

Друкується за рішенням ради факультету
Документознавства та інформаційної діяльності
(протокол № 2 від 9.10 2013 р.)
Рекомендовано кафедрою іноземних мов
(протокол № 2 від 2.10.2013 р.)

Рецензенти:

Андрєєва Ольга Петрівна, канд. філол. наук, проф., зав. кафедри іноземних мов Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського;

Сімонок Валентина Петрівна, д-р філол. наук, проф., зав. кафедри іноземних мов № 1 Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого».

Розробники:

Частник Станіслав Володимирович, канд. філол. наук, доц., зав. кафедри іноземних мов ХДАК

Частник Олександр Станіславович, канд. мистецтвознав., доц. кафедри іноземних мов № 1 Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого».

Англійська мова : програма та навчально-методичні матеріали до курсу підготовки аспірантів і здобувачів до кандидатського іспиту з іноземної мови за всіма напрямками / Харк. держ. акад. культури; розробники : С. В. Частник, О. С. Частник. — Х. : ХДАК, 2013. — 43 с.

Програмою передбачено набуття знань лексико-стилістичних особливостей англійської мови, наукової літератури і терміноутворення; розвиток навичок роботи з великими масивами інформації, аналітико-синтетичної обробки англійських наукових текстів та наукового перекладу.

УДК 811.111 (075.8)

ББК 81.2 Англ-923

© Харківська державна академія культури, 2013 р.

© Частник С. В., 2013 р.

© Частник О. С., 2013 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів — 5	Галузь знань: культура	Нормативна	
	Напрямок підготовки: усі напрями		
Модулів — 1	Спеціальність (професійне спрямування): усі спеціальності	Рік підготовки:	
Змістових модулів — 1		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин 450		1-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 4 самостійної роботи студента — 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: аспірант	10 год.	—
		Семінарські	
		—	—
		Практичні	
		60 год.	80 год.
		Самостійна робота	
		140 год.	160 год.
		Індивідуальні завдання: —	
		Види контролю:	
		Поточний контроль; перевірка звітної документації	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Кандидатські іспити є складовою частиною атестації науково-педагогічних та наукових кадрів; їх складання є обов'язковим для присудження наукового ступеня кандидата наук. Кандидатські іспити проводяться з метою встановлення глибини професійних знань, наукового і культурного кругозору здобувача наукового ступеня кандидата наук, підготовленості його до самостійної науково-дослідної діяльності.

У сучасних умовах глобалізації і виходу України в єдиний освітній, культурний та інформаційний простір володіння іноземними мовами, насамперед англійською, набуває особливої ваги. Англійська практично стала мовою міжнародного професійного спілкування: ділової кореспонденції, наукових та практичних конференцій, наукових публі-

кацій, особливо в галузях бібліотечно-інформаційної справи, менеджменту, інформаційних технологій та систем. За допомогою англійської мови можна одержати доступ до більшості ресурсів світової інформаційної комп'ютерної мережі Інтернет. Тому для науковців володіння англійською мовою є абсолютно необхідним для успішної професійної діяльності.

Мета курсу підготовки аспірантів та здобувачів до кандидатського іспиту з іноземної мови (англійської) зумовлена специфікою підготовки науковців високого рівня кваліфікації. Курс передбачає розвиток у слухачів навичок наукового аналізу англійської професійної інформації, уміння робити наукові узагальнення та грамотно їх викладати (у тому числі й англійською мовою).

Завдання курсу — подальший розвиток і вдосконалення комунікативних компетенцій (читання, говоріння і письма англійською мовою), набутих під час проходження навчання у вищій школі (насамперед, у магістратурі). Передусім, це навички, знання й уміння, потрібні для роботи з текстовою інформацією.

Відомо, що професійне спілкування науковців різних країн відбувається переважно в друкованій формі через книги, публікації в спеціальних журналах, інформаційних бюлетенях тощо, або в електронній формі - онлайн-бази даних та CD-ROM, електронна пошта тощо. Успішне проходження курсу дає молодим ученим можливість працювати з іншомовною інформацією в двох напрямках - а) сприймання (пошуки, перегляд, аналіз і синтез) та б) передавання (складання рефератів, доповідей, усних та письмових повідомлень).

Вимоги до знань, умінь та навичок (перелік компетенцій)

Передбачається, що на початок дії курсу підготовки до кандидатського іспиту з англійської мови аспіранти та здобувачі вже засвоїли основи системи (лексика, граматики, фонетики) англійської мови, опанували базову англійську термінологію своєї галузі науки і набули елементарних навичок наукового спілкування англійською мовою (листування, монологічне й діалогічне мовлення).

Очікується, що аспірант (здобувач), завершивши цей курс, набуде (за допомогою викладача) таких знань, умінь і навичок:

- знати лексико-стилістичні особливості англійської наукової літератури;
- здійснювати критичний науковий аналіз/синтез англійських наукових текстів; уміти вести перегляд і цілеспрямовані пошуки потрібної інформації в перебігу синтетичного (оглядового, пошукового, ознайомлювального) читання (без словника); уміти аналізувати англо-

- мовний науковий текст, здійснюючи аналітичне (вивчаюче) читання (зі словником);
- робити якісний і адекватний науковий переклад англomовних текстів наукового характеру з оригінальних джерел (статті, повідомлення тощо), звертаючи увагу на стиль перекладу;
 - уміти складати українською мовою реферати й анотації англomовних наукових текстів; уміти визначити основну проблему наукового повідомлення і визначити ключові слова;
 - уміти складати англійською мовою анотації та визначити ключові слова до своїх наукових статей;
 - приготувати коротке повідомлення (письмове та усне) англійською мовою на тему своєї наукової роботи; уміти вести бесіду на тему свого дослідження;
 - знати основну термінологію та особливості терміноутворення в своїй галузі науки;
 - уміти правильно оформити звітні документи (реферат, словник, повідомлення на тему дисертації);
 - користуючись набутими знаннями та навичками, якісно підготуватися до складання кандидатського іспиту з іноземної мови.

3. Програма навчальної дисципліни

Курс англійської мови для аспірантів і здобувачів являє собою самостійний модуль, що складається з 7 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими.

Тема 1. Мета й завдання курсу; порядок допущення до кандидатського іспиту та його структура.

Тема 2. Лексико-стилістичні особливості англomовної наукової літератури; терміноутворення.

Тема 3. Принципи й методика роботи з науковими англomовними текстами (види читання).

Тема 4. Науковий переклад англomовних текстів.

Тема 5. Реферування та анотування англomовних наукових текстів.

Тема 6. Огляд англomовних наукових праць за темою дисертації; звіт керівникові.

Тема 7. Оформлення звітних документів.

4. Структура навчальної дисципліни

№№ п/п	Найменування тем	Кількість годин		
		Лекц.	Практ.	Самост.
1	Мета й завдання курсу; порядок допущення до кандидатського іспиту та його структура.	2	–	–
2	Лексико-стилістичні особливості англomовної наукової літератури; термінотворення.	2	10	20
3	Принципи й методика роботи з науковими англomовними текстами (види читання).	2	10	20
4	Науковий переклад англomовних текстів.	2	10	20
5	Реферування та анотування англomовних наукових текстів.	2	20	40
6	Огляд англomовних наукових праць за темою дисертації; звіт керівникові.	–	82	180
7	Оформлення звітних документів.	–	8	20
Разом		10	140	300

5. Зміст курсу

Тема 1. Мета й завдання курсу; порядок допущення до кандидатського іспиту та його структура

Читання та обробка англomовних наукових текстів. — Компоненти кандидатського іспиту з іноземної мови. — Критерії оцінювання.

Тема 2. Лексико-стилістичні особливості англomовної наукової літератури; терміноутворення

Визначення терміну. — «Книжкова» лексика. — Словотвір. — Термінологічні словосполучення. — Пасивні звороти. — Прийменникові звороти. — Експресивність. — Структура наукового тексту.

Тема 3. Принципи й методика роботи з науковими англomовними текстами (види читання)

Оглядове читання. — Пошукове читання. — Ознайомлювальне читання. — Вивчаюче читання.

Тема 4. Науковий переклад англомовних текстів

Адекватність перекладу. — Структурні трансформації. — Структурно-стилістичні трансформації. — Структурно-семантичні зміни.

Тема 5. Реферування та анотування англомовних текстів

Реферат. — Анотація. — Складові елементи і стиль реферату та анотації.

Тема 6. Огляд англомовних наукових праць за темою дисертації; звіт керівникові

Методика підготовки огляду англомовних наукових праць за темою дисертації. — Процедура контролю і складання огляду. — Критерії оцінювання.

Тема 7. Оформлення звітних документів

Підготовка і правилі підготовки звітних документів. — Реферат. — Словник. — Повідомлення на тему дисертації.

6. Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Основними формами самостійної роботи студентів з курсу є: вивчення теоретичного матеріалу; виконання вправ; переклад текстів.

Тема 1. Мета й завдання курсу; порядок допущення до кандидатського іспиту та його структура.

Лекційні заняття — 2 години.

Мета і завдання курсу окреслені в Розділі 2.

До складання кандидатського іспиту з іноземної мови допускаються аспіранти та здобувачі, які мають відповідний рівень підготовки, а також прочитали й опрацювали англомовні тексти відповідної галузі науки обсягом 300 сторінок по 2500 знаків кожна (разом **750 тисяч** знаків), написали україномовний огляд наукових праць, прочитаних англійською мовою (реферат), уклали словник 100 термінів даної галузі науки та підготували письмове повідомлення на тему свого наукового дослідження.

Перевірку роботи над англомовною науковою літературою здійснює викладач іноземної мови шляхом систематичного поточного контролю і регулярного обліку.

Кандидатський іспит з іноземної мови складається з трьох компонентів.

1. Читання і письмовий переклад зі словником рідною мовою оригінального англомовного тексту з даної галузі науки. Обсяг — 2000 дру-

кованих знаків. Час виконання — до 40 хвилин.

2. Письмове анотування англійською мовою (500 друкованих знаків) україномовного тексту загальнокультурного змісту обсягом 4000-4500 знаків. Час на виконання — до 35 хвилин. Допускається користування словником.

3. Співбесіда англійською мовою на тему наукового дослідження аспіранта (здобувача). Співбесіда складається з короткої (до 7 хвилин) усної доповіді аспіранта (здобувача) про своє дослідження та короткої бесіди на цю тему.

Загальна оцінка іспиту виводиться на підставі оцінок за кожний компонент іспиту. Враховуються й оцінки за письмові документи (реферат, словник та письмове повідомлення на тему дисертації).

Тема 2. Лексико-стилістичні особливості англійської наукової літератури; терміноутворення

Лекційні заняття — 2 години, практичні заняття — 10 годин, самостійна робота — 20 годин.

Науковому стилю притаманні інформативність, логічність, точність, об'єктивність, і, відповідно, ясність та зрозумілість викладу. Саме ці обставини визначають характерні особливості наукового стилю в англійській мові:

- наявність спеціальної лексики (термінології);
- уживання так званих «книжкових слів»;
- перевага віддається пасивним конструкціям;
- широкий вжиток сполучників та усталених прийменникових виразів;
- розкриття логічної структури викладу за допомогою абзаців та лексичних засобів логічного зв'язку;
- інформативність заголовків;
- особливий характер експресивності.

Термін — це слово або словосполучення, яке точно й однозначно називає поняття даної галузі науки і розкриває його зміст незалежно від контексту. В ідеалі для одного поняття має бути один термін, проте в процесі терміноутворення не виключена й синонімія, наприклад, «музезнавство» по-англійськи називається і *museology*, і *museum studies*.

Більшість професійних термінів інформатики, культурології, мистецтва є інтернаціоналізмами, тобто їхні значення, написання і звучання певною мірою збігаються в основних європейських мовах: *online catalogue*, *archetype*, *cosmogonic*, *ethnosemiotics*, *portfolio* тощо. Втім, серед інтернаціоналізмів зустрічаються так звані «фальшиві друзі перекладача», наприклад, *training* — це не «тренування», а «професійне навчання», *record* — не тільки «рекорд», а й «запис, реєстр».

Чимало термінів (насамперед, інформатики, економіки та менеджменту) представлені в українській (російській) мові прямими запозиченнями з англійської і не потребують особливих пояснень: *hypertext*, *marketing*, *content analysis*, *barter*, *bonus* тощо.

Деякі україномовні (російськомовні) терміни утворені шляхом калькування з англійської, і тому запам'ятати такі прототипи не важко (пор. *database*, *digitize*, *binary opposition*, *value-added tax* тощо).

Важливою складовою англійської термінології є похідні слова. У системі термінології тієї чи іншої галузі похідні слова утворюють цілі термінологічні гнізда, наприклад: *compute* «обчислювати» — *computer* «обчислювальна машина (комп'ютер)» — *computation* (computing) «обчислення» — *computational* «обчислювальний» — *computerize* «комп'ютеризувати» — *computerization* «комп'ютеризація».

Наводимо деякі характерні для наукової термінології афікси, їхні значення та приклади.

-er, -or: «пристрій для виконання дії, позначеної основою»; «особа (програма), що виконує дію, позначену основою» (*contract* «укладати контракт» → *contractor*, *supply books* «постачати книжки» → *book supplier*, *syntethize* «синтезувати» → *syntethizer*);

-ion, -ation, -age, -ance, -ing: «процес, форма, спосіб, результат дії, позначеної основою» (*digitize* «оцифровувати» → *digitization*; *perform* «виконувати (для глядачів)» → *performance*; *model* «моделювати» → *modeling*);

-able, -ible: «можливість виконання дії, позначеної основою» (*market* «ринок» → *marketable*; *access* «доступ» → *accessible*);

de-, un-: «заперечення дії, позначеної основою» (*select* «виділення (вибір)» → *deselect*; *marketable* «придатний для ринку» → *unmarketable*);

re-: «повтор дії, позначеної основою» (*let* «здавати в оренду» → *relet*; *boot* «запустити, завантажити» → *reboot*);

pre-: «попередній», «до» (*set* «установити» → *preset*).

Завдання.

Визначте основу і спробуйте перекласти наведені нижче похідні терміни, звертаючи увагу на афікси:

shelving, *storage*, *acquisition*, *unrecoverable*, *accounting*, *performer*, *reprogramming*, *drummer*, *lyricist*, *networking*, *requestor*, *pre-Christian*.

Характерним для англійської мови є широкий ужиток термінологічних словосполучень типу «іменник + іменник» або «прикметник + прикметник», наприклад: *business investment* «капіталовложення підприємств», *interlibrary loan* «міжбібліотечний абонемент», *pre-recorded tape* «заздалегідь записана плівка». Кількість компонентів у термінологіч-

ному словосполученні може бути більше двох: interlibrary loan request «запит на літературу через міжбібліотечний абонемент», duty free sales staff «персонал відділу безмитного продажу» тощо.

Нагадаємо, що такі словосполучення перекладаються з кінця (ключовим словом, що відповідає на запитання що?/хто?, є останній компонент словосполучення).

Завдання.

Пропонуємо вивести значення наступних термінологічних словосполучень із значень їхніх компонентів: computer science, travelling library bus, holiday information list, export earner, data communications, online tour booking, document flow manager, exposition space costs, computational complexity theory, Online Computer Library Center, computer-based electronic document management system.

Успішна робота з науковими текстами неможлива без знання певної кількості найбільш уживаних скорочень (абревіатур). Наприклад, в літературі з питань інформаційної технології та бібліотекознавства без розшифровки подаються такі скорочення, як LIS (library and information science), CPU (central processing unit), CAD (computer-aided design), ALA (American Library Association), OPAC (online access public catalog) тощо. Часто зустрічаються скорочення латинського походження, наприклад, e.g. (for example), i.e. (that is).

Завдання.

Перекладіть ці словосполучення.

У наукових текстах, на відміну від популярної літератури, жаргонізми типу cookie («пиріжок», рядок з відомостями про користувача, що повертається Web-сервером при реєстрації користувача) зустрічаються рідко.

Особливістю наукового стилю англійської мови є широкий вжиток так званих «книжкових слів», переважно латинського або грецького походження: adequate, phenomenon, interdisciplinary, via, comprehensive, assistance, facilitate, enormous, conceptual, essential, intrinsic, dichotomy, perception, assumption, implication, genesis, immanent, marginal, interdependency, the aforementioned тощо.

Завдання.

Пригадайте (знайдіть у словнику) значення наведених вище слів.

Для наукового стилю характерна певна «безособовість», тому в наукових текстах перевага явно віддається пасивним конструкціям, наприклад:

Librarians and information professionals *are encouraged* to facilitate access by both professionals and consumers to the diversity of information. Від бібліотечно-інформаційних працівників *очікується*, що вони сприятимуть доступу як професіоналів, так і користувачів до різноманітної інформації.

Any figure *is generated* by linking points, lines, curves, angles, etc. Будь-яка фігура *утворюється* шляхом з'єднання точок, прямих та кривих ліній, кутів тощо.

Завдання.

Виділіть у наступних реченнях пасивні звороти. Перекладіть речення рідною мовою.

Most of the concern is centered on the need to copy information from existing carriers to new carriers.

The tunes to which the dance is performed vary greatly.

Her songs are created in the private, shut-away world of her own personal high-tech recording studio at her home in Killiney.

Специфікою стилю наукового викладу можна вважати і велику кількість сполучників *that, which, if, as, or, whereas, not only...but also, the...the..., whether...or, both...and, as...as* тощо. Часто зустрічаються усталені прийменникові вирази типу *according to, as for (as to), because of, on account of, by means of, contrary to, regardless of, due to, owing to, in the course of, in relation to, by virtue of* тощо:

Accordingly, it has been claimed *that* there exists a superior code common to all the codes *which* are subordinate to it. У зв'язку з цим чимало фахівців вважає, *що* існує певний код вищого порядку, *якому* підпорядковані всі інші коди.

Завдання.

а) Перекладіть наведені вище сполучники та усталені прийменникові вирази.

б) Перекладіть наступні речення.

The center of the circle, which has no dimension and is not explicitly marked, may be considered as the infinitesimally small origin from which everything arises and which contains everything.

According to the gestalt theory of perception, the diagonal line is perceived as an unbalanced line, the line which because of gravity, has to finally fall.

Важливу роль у розкритті логічної структури тексту відіграє ділення на абзаци. Кожний абзац, як правило, починається з ключового речення, що містить основну думку. Для посилення логічного зв'язку між реченнями вживаються такі слова і сталі вирази, як *accordingly, nevertheless,*

so, consequently, hence, therefore, moreover, furthermore, thus, to sum up, as we have seen, on the contrary, it follows that, it may be noted that, for this reason, first, finally, in this case, for this purpose тощо. Наприклад:

Consequently, the more complex the form, the more specific information is given. Отже, чим складніша зовнішня форма знаку, тим більше інформації він містить.

Завдання.

а) Перекладіть наведені вище сполучники та усталені прийменникові вирази.

б) Перекладіть наступні речення.

Thus, the more complex the meaning, the higher the degree of graphic geometrization.

Therefore, the Yin-Yang symbol becomes a universal one and can be decoded regardless of cultural background, only by virtue of its visual elements.

На відміну від інших жанрів заголовки (підзаголовки) в науковій літературі є інформативними, тобто відбивають зміст наступного уривка. Так, стаття А. Абіда в часописі *IFLA Journal* називається Memory of the World — Preserving the Documentary Heritage і має такі підзаголовки: Preservation and Access; Programme Scope and Structure; Selection Criteria; Some Current Projects; Methodological Framework; Legal and Financial Context; Conclusion.

Завдання.

а) Перекладіть назву статті і підзаголовки.

б) Наскільки вони інформативні?

Експресивність у науковому тексті не виключена, але вона специфічна. Переважає кількісно-якісна експресивність: very effective, most essential, almos (nearly) all, at the earliest, considerably simpler, much the same, in greater detail, more generally, more precisely тощо.

Щоб наголосити на важливості свого викладу, автор може послуговуватися такими стереотипними зворотами, як particular (great) importance, of great interest, note that..., take notice of..., another point of considerable interest is..., pay attention to..., we find it useful to..., almost exclusively

Для ілюстрації вищесказаного наводимо зразок наукового тексту.

Concept of Sun and Interpretation of Decontextualized Symbols

The primitive societies strongly depend on the sun power, thus, majority of the primeval signs and symbols are related to the sun, which is given

a divine personality. The comparative analysis of primeval symbols shows that a circle has been used, whenever sun or concepts related to it, were visually represented. Primarily, sun was identified with sensually perceived features, such as light, warmth, and movement. With the development of abstract thinking, the sun was associated with abstract notions, such as source, beginning, genesis, and fertility (Fig.18).

The symbol of the sun as it appears in many semiotic systems, illustrates that adequate interpretation of the symbol taken out of its original context requires not only a recognition of a code from which the symbol has been derived, but also a knowledge about the system. An access to other than pictographic resources, such as linguistic materials describing the mind-set determining the structure of a symbolic code, is of extreme importance to the interpretation of graphic symbols. For instance, the sense of the sun symbol in astrology differs from the sense of the same symbol in mythology, religion, or early philosophy. Accordingly, the astrological sun denotes a superior planet that influences human activities and personal development depending on its position in relation to the other planets. To establish the meaning, an interpreter has to know that in an astrological system, the planets symbolize the organic functions of eternal forms of life. On the contrary, the sun in mythological and religious systems represents divinity, and in early philosophical ones — an abstract mover of the world.

Meaning-Form Relationship

The signifiers vary in their nature in relation to what is signified. Depending on the character of visual representation, different patterns in relationships between meaning development and form development can be observed. The pictographic representations show a proportional development of the meaning and the form. Consequently, the more complex the form, the more specific information is given. For example, the plain circle denotes sun, but the circle juxtaposed with a horizontal line informs one about position of the sun either above or below the horizon, as well as about the time of day (Fig. 67, 68).

Завдання.

Перегляньте наведений вище текст. Виявіть у ньому ознаки наукового стилю і перекладіть їх.

Тема 3. Принципи й методика роботи з науковими англомовними текстами (види читання)

Лекційні заняття — 2 години, практичні заняття — 10 годин, самостійна робота — 20 годин.

Теми 3, 4, 5 призначені для аспірантів (здобувачів), які не проходили курс англійської мови для студентів магістратури за навчально-методичними матеріалами. Таким аспірантам (здобувачам) рекомендуємо розпочинати роботу над цими розділами одразу з текстового матеріалу.

Відповідно до поставленого завдання розрізняють такі види читання:

- а) **оглядове** (skimming reading) із загальним розумінням тематики матеріалу;
- б) **пошукове** (reading for specific information) з метою пошуку конкретної необхідної інформації;
- в) **ознайомлювальне** (general reading, reading for the main idea) із загальним охопленням основного змісту тексту;
- г) **вивчаюче** (detail reading, close reading) з метою детального вивчення змісту тексту.

За способом розкриття змісту перші три належать до синтетичного читання, а вивчаюче — до аналітичного. Під час синтетичного читання читач зосереджується на змісті тексту, ігноруючи мовні труднощі. При аналітичному читанні здобуття екстралінгвістичної інформації відбувається з певним аналізом мовних форм.

Оглядове читання

Оглядове читання передбачає одержання загального уявлення про переглянутий матеріал, про тематику питань, що розглядаються в текстах. Мета такого читання — визначити, чи є в даному матеріалі цікава для вас інформація, і прийняти рішення щодо її подальшого вивчення. Швидкість оглядового читання має бути не менше 500 знаків за хвилину.

Навички оглядового читання розвиваються переважно в процесі самостійної роботи над великим обсягом друкованого матеріалу. Під час перегляду слід звертати увагу на найінформативніші елементи текстів: вихідні дані, анотацію, передмову, заголовки, підзаголовки, ілюстрації, підписи до ілюстрацій, ключові терміни.

Пошукове читання

Мета пошукового читання — швидке знаходження в тексті (текстах) конкретної потрібної вам інформації (фактів, характеристик, цифрових даних тощо).

У процесі пошукового читання виділяють передтекстовий, текстовий та післятекстовий етапи.

Під час *передтекстового* етапу слід визначити, чи є в тексті перелік основних тем (наприклад, наприкінці вступу або передмови).

Протягом *текстового* етапу треба переглянути текст і визначити:

- для якої категорії читачів він може бути цікавим і чому;
- якому із зазначених питань приділено в тексті особливу увагу;
- які місця в тексті дають відповіді на запропоновані питання;

Післятекстовий етап:

- знайдіть у тексті факти, що мають відношення до вашої теми;
- підкресліть у тексті визначення (висновки).

Якщо ви знайшли в тексті інформацію, що вас цікавить, мету пошукового читання можна вважати досягнутою.

Ознайомлювальне читання

Найпоширенішим видом наукової роботи з іншомовними текстами є ознайомлювальне читання — читання з розумінням основного змісту тексту. Предмет уваги при цьому є текст у цілому без попереднього завдання знайти конкретну інформацію. Це швидке читання «про себе», внаслідок якого ви маєте здобути основну інформацію з тексту, тобто з'ясувати коло питань, що порушуються в тексті, і спосіб їх вирішення.

Для досягнення цієї мети цілком достатньо розуміння 70–75% основного змісту за умови, якщо решта 25–30% не містить ключових положень, суттєвих для розуміння змісту всього тексту. Важливою при цьому є опора на слова-інтернаціоналізми, власні імена, географічні назви, цифри, дати, ключові терміни. Темп ознайомлювального читання для англійської мови — 180 слів/хв. Послідовність охоплення змісту — від більшого до меншого: від усього тексту до розділу, від розділу до підрозділу, від підрозділу до абзаца.

Навчальні завдання при ознайомлювальному читанні мають бути спрямовані на розвиток умінь орієнтуватися в логіко-смісловій структурі тексту, а не в особливостях ужитку граматичних форм або лексичних явищ.

Результати такої роботи можуть бути оформлені у вигляді повідомлення або реферату.

Основні чотири види діяльності при ознайомлювальному читанні: антиципація (прогнозування) та ретроспекція повідомлення; виділення одиниць смислової інформації; скорочення тексту; інтерпретація прочитаного.

Деякі вправи на розвиток антиципації та ретроспекції:

- прочитайте заголовок і скажіть, про що (про кого) йтиметься в тексті;
- прочитайте заголовок і скажіть, чи можна на його підставі зробити висновок про зміст тексту (чому так названо текст);
- замініть заголовок на більш точний (на вашу думку); запропонуйте заголовок, якщо в тексті його немає;
- прочитайте перші речення тексту (абзаца) і назвіть проблеми, що бу-

дуть там розглядатися;

- перегляньте текст і скажіть, що спонукало автора обрати цю тему;
- прочитайте останній абзац тексту і скажіть, яку інформацію може містити попередній абзац.

Зразки вправ на виділення одиниць смислової інформації:

- складіть план-контекст тексту;
- виділіть основні теми і простежте їхній розвиток;
- знайдіть у тексті деталі, що підтверджують основну тезу;
- знайдіть місця, що свідчать про ...; підтверджують ...; описують ..., пояснюють причину ...;
- прочитайте ... абзаци і скажіть, яка смислова інформація передається за допомогою слів (словосполучень) ...;
- прочитайте і заперечте або підтвердіть такі висловлювання... (з набору тверджень);
- прочитайте і знайдіть відповіді на запитання, запропоновані викладачем (насамперед, запитання, що починаються з what, who, when, where, what for, how, etc);
- прочитайте і скажіть, що відбулося до і після ... (зазначається подія або факт).

Можливі вправи на скорочення тексту:

- скажіть, про що йдеться в ... абзаці;
- назвіть слово за його дефініцією;
- наведіть факти і цифри про ...;
- напишіть короткий виклад тексту, попередньо поділивши його на кілька логічних частин.

Деякі вправи на інтерпретацію прочитаного:

- перегляньте текст і виберіть речення, що допомагають зрозуміти назву тексту;
- як ви інтерпретуете заголовок (підзаголовки) тексту?
- висловіть головну ідею тексту двома-трьома реченнями;
- коротко викладіть зміст тексту за ключовими словами.

Вивчаюче читання

Вивчаюче читання спрямоване на максимально повне й точне розуміння інформації тексту та критичне її осмислення. Матеріалом для вивчаючого читання служать тексти, що містять значущу для читача фахову інформацію. Це вдумливе читання, яке здійснюється у повільному темпі — 50-60 слів/хв.

Його завданням є також формування умінь самостійно долати труднощі в розумінні англомовного тексту.

У процесі читання аспірант (здобувач) має реалізувати мовленнєву

здогадку щодо значення того чи іншого незнайомого слова, спираючись на контекст, словотворчі елементи, інтернаціональні слова. Складні структури аналізуються; можливий вибірковий переклад окремих словосполучень, речень, абзаців. Важливим складником уміння читання є визначення головних смислових частин тексту, до яких можна придумати заголовки.

Читання в такому режимі вимагає цілеспрямованого аналізу змісту основних мовних явищ та логічних зв'язків. Тому має місце велика кількість регресій, зумовлених необхідністю перерахування окремих частин тексту для досягнення якомога точнішого розуміння змісту.

У процесі роботи з текстом в режимі вивчаючого читання необхідно досягти таких комунікативних цілей:

- зрозуміти зміст прочитаного тексту з достатньою повністю та глибиною;
- зіставити здобуту інформацію зі своїм досвідом;
- оцінити інформацію, висловити свою думку про неї;
- передати почерпнуті з тексту відомості іншим (рідною мовою або з опорою на текст);
- прокоментувати окремі факти.

На *передтекстовому етапі* вивчаючого читання вирішуються завдання *ознайомлювального* читання, тобто здобуття загальної інформації про тематику, предмет і основні проблеми текстового повідомлення.

Нижче наведені зразки типових вправ *текстового етапу* вивчаючого читання.

– Перегляньте текст. Виявіть ключові слова, що означають основні предмети (поняття) тексту (за місцем іменника в реченні і спираючись на знання інтернаціоналізмів, запозичень, на власні імена, географічні назви, дати тощо). Повторіть процедуру «від більшого до меншого» (текст — абзац — речення).

– Спробуйте зрозуміти значення незнайомих ключових слів, виходячи із загального контексту та структури речення (послідовність семантизації: текст — абзац — речення — слово). Перевірте свою здогадку за допомогою словника.

– Виявіть слова (речення), що передають нову інформацію, за формальними маркерами (позиція доповнення, пасивний стан, неозначений артикль, конструкція «it is/was...that/who...»), слова *alone, even, so* тощо).

– Тематичне групування лексики (прочитайте текст і знайдіть слова, що означають ...; назвіть слова, з якими асоціюються).

– Назвіть синоніми (антоніми) ключових слів.

- Скажіть, з якими словами ці ключові слова можуть сполучатися.
- Поясніть спосіб утворення похідних слів та термінологічних словосполучень; запропонуйте переклад таких лексичних одиниць.

- Поясніть ужиток тих чи інших граматичних форм з огляду на їхню структурно-семантичну роль у тексті. Визначте основні моделі (patterns), за якими ці граматичні явища утворюються. Сформулюйте правила їх побудови.

- Перегляньте текст і знайдіть англійські (українські) еквіваленти слів (словосполучень), запропонованих викладачем.

- Виконайте вибірковий переклад рідною мовою речень (абзаців), що містять основну, на вашу думку, інформацію.

- Випишіть з тексту англійські речення, структура й семантика яких не повністю збігається з перекладом рідною мовою.

- За допомогою яких слів здійснюється перехід від одного речення (абзаца) до іншого?

- Знайдіть у тексті місця, в яких ви знайшли нову для себе інформацію.

- Прочитайте текст і скажіть чому... де... як... коли...

- Знайдіть у тексті місця, де говориться про ...

- Знайдіть у тексті речення, що підтверджують або заперечують ту чи іншу думку. Поясніть ваш вибір.

- Висловте згоду або незгоду із твердженням ...

- Перегляньте текст і дайте відповіді на такі запитання ...

Деякі післятекстові вправи:

- прочитайте текст і передайте його основну ідею кількома реченнями;

- поясніть, що має на увазі автор, коли говорить про ...

- скажіть, яку нову для себе інформацію ви знайшли в тексті;

- дайте фахову оцінку інформацію, висловте своє ставлення до неї;

- користуючись тематикою і матеріалами тексту, зіставте здобуту інформацію зі своїм досвідом;

- спростуйте протилежну точку зору;

- за матеріалами тексту зробіть повідомлення рідною або англійською мовою (з опорою на план/ключові слова).

Результати такої роботи можуть бути оформлені у вигляді реферату та перекладу деяких пасажів, що містять найсуттєвішу для аспіранта (здобувача) інформацію.

Рекомендована послідовність самостійного читання наукової літератури для складання кандидатського іспиту з іноземної мови: оглядове — пошукове — ознайомлювальне — вивчаюче читання.

Під час поточного контролю викладач перевіряє, наскільки аспірант

(здобувач) орієнтується в своєму текстовому матеріалі. Перевірка здійснюється за допомогою описаних вище вправ і/або вибіркового перекладу. Проте ми не рекомендуємо аспірантам (здобувачам) писати повний переклад 300 сторінок тексту. Перевіряється розуміння англомовного тексту, а не наявність письмового його перекладу рідною мовою.

Для розвитку навичок читання і виконання типових процедур аналітико-синтетичної обробки англомовної наукової інформації можна скористатися наведеними нижче текстами.

Symbolism of the Circle

This brief history of the symbolism of a circle will start at Stonehenge. It was built around 2000 B.C.E. It has been shown to be an astronomical clock and cosmic calculator. Stonehenge follows the movement of the moon, sun, and planetary constellations. Many stone circles such as Stonehenge are found around the world. These circles were also used as sacred sites. Celebration rituals and dedications took place there.

At that time astrology and astronomy were considered the same. The zodiac we know today is derived from the study and practice of these arts. The word «zodiac» is taken from the Greek word *zoidiakos*, meaning «signal» or «circle» and is incorporated into the word *ziodion*, meaning «animal circle».

For nearly all early civilizations, the circle represented ultimate cosmic order. Early people believed that the universe was held together by a binding force, or thread. This was represented by the ouroboros, a snake swallowing its own tail. In this way the circle became the symbol of perfection, representing the unity of self; the heart of humanity; the seed; the womb.

The circle became synonymous with the spiritual Wheel of Life. It represents the conscious and subconscious; heaven and earth; nothing and all; the psyche and the universe.

In ancient Egypt the mathematical number 0 was thought of as the number of Nut, mother of Osiris, Isis, Nephthys and Set. It was considered holy, a place where all knowledge came from. It was the ultimate symbol of fertility and the feminine. The life, death, and life cycle is symbolized in the circle.

Culture Shock

The term, culture shock, was introduced for the first time in 1958 to describe the anxiety produced when a person moves to a completely new environment. This term expresses the lack of direction, the feeling of not knowing what to do or how to do things in a new environment, and not knowing what is appropriate or inappropriate. The feeling of culture shock

generally sets in after the first few weeks of coming to a new place.

We can describe culture shock as the physical and emotional discomfort one suffers when coming to live in another country or a place different from the place of origin. Often, the way that we lived before is not accepted as or considered as normal in the new place. Everything is different, for example, not speaking the language, not knowing how to use banking machines, not knowing how to use the telephone and so forth.

The symptoms of cultural shock can appear at different times. Although, one can experience real pain from culture shock; it is also an opportunity for redefining one's life objectives. It is a great opportunity for leaning and acquiring new perspectives. Culture shock can make one develop a better understanding of oneself and stimulate personal creativity.

Symptoms:

Sadness, loneliness, melancholy

Preoccupation with health

Aches, pains, and allergies

Insomnia, desire to sleep too much or too little

Changes in temperament, depression, feeling vulnerable, feeling powerless

Anger, irritability, resentment, unwillingness to interact with others

Identifying with the old culture or idealizing the old country

Loss of identity

Trying too hard to absorb everything in the new culture or country

Unable to solve simple problems

Lack of confidence

Feelings of inadequacy or insecurity

Developing stereotypes about the new culture

Developing obsessions such as over-cleanliness

Longing for family

Feelings of being lost, overlooked, exploited or abused

Types and Uses of Theater

Theater has been used as an extension of religious festivals, as a means for spreading political ideas or propagandizing mass audiences, as entertainment, and as a form of art. Through much of history, theater has existed on three levels simultaneously: as loosely organized popular entertainment, as a mainstream public activity, and as an elitist art form. At the level of popular entertainment, it consists of individuals or small groups, usually working outside established theatrical channels, performing anything from circus skills to farcical plays for a mass audience. This form predates the oldest known plays and is exemplified today by commercial television. Theater as

a mainstream public activity is most commonly literary drama performed at public theaters; it is usually commercial or else state supported for the general public. Greek tragedy, medieval morality plays, and contemporary Broadway theater all fall into this category. Theater as an elitist art form is most simply defined by its intended audience, a limited group with specialized tastes. This form ranges from the court performances of the Renaissance to modern avant-garde theater.

Elements of Theatrical Performance

A performance has only two essential elements: a performer and an audience. The performance may be pantomimed or may use language. The performer need not even be human—puppet drama has been popular throughout history, and mechanical or machine plays have been presented. A performance may be enhanced by costume, makeup, scenery, props, lighting, music, and special effects. These are used to help create the illusion of a different character, place, and time or to enhance the special quality of the performance and differentiate it from everyday experience.

Computers and the Internet

One of the most important jobs that computers do for people is helping with communication. Communication is how people share information. Computers have helped people move forward in science, medicine, business, and learning, because they let experts from anywhere in the world work with each other and share information. They also let other people communicate with each other, do their jobs almost anywhere, learn about almost anything, or share their opinions with each other. The Internet is the thing that lets people communicate between their computers.

Blogs are used by many people to say what they want on the Internet. Some people spend most of their time reading and writing blogs. Many people from all over the world use them. Some people use them to write about things that happen to them. Experts can use them to help people learn more. Some blogs are used by companies to sell things.

Тема 4. Науковий переклад англomовних текстів

Лекційні заняття — 2 години, практичні заняття — 10 годин, самостійна робота — 20 годин.

Переклад наукового тексту має бути *адекватним*, тобто правильно передавати зміст оригіналу. Форма перекладу має бути максимально наближеною до форми оригіналу. Переклад у цілому не повинен бути ані буквальним, ані вільним переказом, хоча елементи і того, й іншого можливі.

Специфіка перекладу наукових текстів полягає в тому, що через неправильне розуміння тексту або некоректне використання термінології сутність перекладеного матеріалу може бути перекошеною. Тому для перекладу наукового тексту важливі чіткість викладу і точність термінології.

Наводимо деякі приклади лексико-граматичних та стилістичних труднощів при науковому перекладі англomовних текстів та можливі шляхи їх подолання.

Структурні трансформації

Мистецтво перекладу полягає не в тому, щоб відтворити структуру оригінального речення, а в тому, щоб засобами рідної мови адекватно передати думку автора. Структура оригіналу може бути:

- а) змінена: It was agreed that training would form part of the Programme. — Було досягнуто домовленості про те, що Програма включатиме й професійну підготовку;
- б) розширена: interest on credit — процент за користування кредитом;
- в) скорочена: in an official capacity — офіційно.

Структурно-стилістичні трансформації (розширення, стискування структур оригіналу; розбиття/злиття речень)

Наприклад:

University libraries are supported and controlled by the universities themselves, using funds made available by the Department of Education and Science through the Universities Funding Council. Фінансова підтримка і контроль університетських бібліотек здійснюються самими університетами. Фонди на діяльність бібліотек надходять від Управління в справах освіти і науки через Раду фінансування університетів.

Структурно-семантичні зміни

Не всі англійські терміни-словосполучення передаються в українській (російській) мові прямим перекладом складових частин: puppet theatre «театр ляльок». Частіше під час перекладу відбуваються певні структурно-семантичні зміни:

- а) випущення одного з елементів: library resources provision «комплектування бібліотек»;
- б) додавання елементів, відсутніх в оригіналі: Full Text Search button «кнопка пошуку повнотекстової інформації»;
- в) неповна семантична відповідність частини компонентів: legal deposit library «бібліотека обов'язкового примірника»;
- г) зведення двох компонентів до одного: cultural studies «культурологія»;

д) неповна семантична відповідність обох компонентів: word processor «текстовий редактор».

Стара і нова інформація

В українській (російській) мові нова інформація зазвичай зсувається в кінець речення. Ознакою нової інформації в англійському реченні є, зокрема, неозначений артикль *a* (*an*) або відсутність будь-якого артикля. Відповідно змінюється і порядок слів при перекладі:

In any event, by the first century B.C. a Celtic society of some depth and richness had gained ground. Як би там не було, на початок першого сторіччя нашої ери уже існувала досить потужна й багата кельтська спільнота.

New characters were introduced. З'явилися нові персонажі.

Переклад дісприкетникових та герундіальних зворотів

Перекладаючи речення з такими зворотами, майте на увазі можливі структурні трансформації:

Owing to centuries-long tradition of using signs and symbols for visual representation of ideas, contemporary human has inherited a rich collection of symbols which might teach us about archetypes governing the processes of visual symbolization. Протягом багатьох століть знаки й символи використовувалися як засіб візуального представлення ідей. Завдяки цьому люди сьогодні успадкували багатющу колекцію символів, які можуть дати нам уявлення про архетипи, що лежать в основі утворення візуальних символів.

«Фальшиві друзі перекладача»

Деякі терміни-інтернаціоналізми належать до категорії «фальшивих друзів перекладача», наприклад, *instrument* — не «інструмент», а «прилад»; *photocopying* — «ксерокопіювання»; *data* — «дані, інформація»; *process* — не тільки «процес», а й «обробляти»: *The computer will process the obtained data.* - Комп'ютер обробить одержані дані.

Керування дієслів

Перекладаючи тексти, звертайте увагу на прийменникові звороти типу *The monograph collection increased by 92,864 items.* — Фонд монографій збільшився на 92 864 одиниць. Взагалі керування дієслів в англійській мові часто не збігається з керуванням в українській (російській). Порівняйте: *to depend on* «залежати від», *to prepare for* «готуватися до», *to consist of* «складатися з», *available to* «доступний кому», *in person* «особисто».

Прийменникові сполучення

Під час перекладу слід звертати увагу на випадки невідповідності прийменникових словосполучень в англійській та українській (російській) мовах. Наприклад:

relations of production — виробничі і відносини;
 the equation in unknowns — рівняння з невідомими;
 on the list — у списку.

Дієслова широкої семантики

У наукових текстах широко вживаються дієслова широкої семантики типу perform, provide, involve, do, make, значення яких розкривається лише в сполученні з іменниками, адже саме на іменники припадає основне смислове навантаження в реченні:

The axis between earth and heaven makes the contact with deities possible. Вісь між небом та землею забезпечує контакт між божествами.

These figures make 64 combinations. Ці фігури утворюють 64 комбінації.

Завдання.

Перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на дієслова широкої семантики.

The Science Reference and Information Service provides a comprehensive reference source of information in science, technology, business and commerce.

The library also provides bibliographic and enquiry services in the Bloomsbury reading rooms and the Information Sciences Service (BLISS).

Нижче наведено зразок перекладу наукового (точніше, псевдонаукового) тексту. Проаналізуйте переклад, порівнюючи його з оригіналом, і запропонуйте свої варіанти. Обґрунтуйте свій вибір.

Economic experts are of the opinion that the overhead expenses of the Organisation are too high. They say that unless productivity is considerably increased it will become necessary to freeze the basic salaries. The Organisation members's pay consists of a basic salary plus a bonus the amount of which is fixed according to the value of the work done in a given month. At present a system of special incentives and other measures is being worked out so as to boost productivity. Special premiums will be paid for courage combined with caution. At the same time new equipment will be brought into service so that members will be able to keep abreast of technological progress. Premiums will be paid for high proficiency in foreign languages so that international cooperation may become closer and more effective. Experts of the Psychological Department propose to introduce special bonuses for persons holding academic degrees so as to encourage

intellectual development among members. It is expected that these and other measures will result in a decisive improvement in the field of productivity.

Експерти з питань економіки стверджують, що загальні видатки організації завеликі. На їхню думку, якщо продуктивність праці не підвищиться, то через це виникне необхідність заморозити основну зарплату. Оклад члена організації складається з основної зарплати плюс премії, розмір якої залежить від якості роботи, виконаної протягом поточного місяця. Нині розробляється система спеціальних стимулів і вживаються інші заходи з метою підвищення продуктивності. Будуть виплачуватися спеціальні премії за відвагу, поєднану з обережністю. Водночас буде введено нове обладнання з тим, щоб члени організації могли іти в ногу з технічним прогресом. Буде виплачуватися премія за хороше володіння іноземними мовами для того, щоб міжнародна співпраця ставала більш ефективною. Експерти психологічного відділу пропонують започаткувати спеціальні премії для осіб з науковим ступенем, щоб таким чином заохочувати підвищення інтелектуального рівня членів організації. Очікується, що ці та інші заходи сприятимуть рішучому покращенню продуктивності.

Пропонуємо два тексти з різних галузей знань для самостійного письмового перекладу.

Stages of Culture Shock

Culture shock has many stages. Each stage can be ongoing or appear only at certain times. The first stage is the incubation stage. In this first stage, the new arrival may feel euphoric and be pleased by all of the new things encountered. This time is called the «honeymoon» stage, as everything encountered is new and exciting.

Afterwards, the second stage presents itself. A person may encounter some difficult times and crises in daily life. For example, communication difficulties may occur such as not being understood. In this stage, there may be feelings of discontent, impatience, anger, sadness, and feeling incompetence. This happens when a person is trying to adapt to a new culture that is very different from the culture of origin. Transition between the old methods and those of the new country is a difficult process and takes time to complete. During the transition, there can be strong feelings of dissatisfaction.

The third stage is characterized by gaining some understanding of the new culture. A new feeling of pleasure and sense of humor may be experienced. One may start to feel a certain psychological balance. The new arrival may not feel as lost and starts to have a feeling of direction. The individual is more familiar with the environment and wants to belong. This initiates an evaluation of the old ways versus those of the new.

In the fourth stage, the person realizes that the new culture has good and bad things to offer. This stage can be one of double integration or triple integration depending on the number of cultures that the person has to process. This integration is accompanied by a more solid feeling of belonging. The person starts to define him/herself and establish goals for living.

The fifth stage is the stage that is called the «re-entry shock.» This occurs when a return to the country of origin is made. One may find that things are no longer the same. For example, some of the newly acquired customs are not in use in the old culture.

These stages are present at different times and each person has their own way of reacting in the stages of culture shock. As a consequence, some stages will be longer and more difficult than others. Many factors contribute to the duration and effects of culture shock. For example, the individual's state of mental health, type of personality, previous experiences, socio-economic conditions, familiarity with the language, family and/or social support systems, and level of education.

Fundamental principles

1. The university is an autonomous institution at the heart of societies differently organised because of geography and historical heritage; it produces, examines, appraises and hands down culture by research and teaching. To meet the needs of the world around it, its research and teaching must be morally and intellectually independent of all political authority and economic power.

2. Teaching and research in universities must be inseparable if their tuition is not to lag behind changing needs, the demands of society, and advances in scientific knowledge.

3. Freedom in research and training is the fundamental principle of university life, and governments and universities, each as far as in them lies, must ensure respect for this fundamental requirement. Rejecting intolerance and always open to dialogue, a university is an ideal meeting-ground for teachers capable of imparting their knowledge and well equipped to develop it by research and innovation and for students entitled, able and willing to enrich their minds with that knowledge.

4. A university is the trustee of the European humanist tradition; its constant care is to attain universal knowledge; to fulfil its vocation it transcends geographical and political frontiers, and affirms the vital need for different cultures to know and influence each other.

Тема 5. Реферування та анотування англомовних текстів

Лекційні заняття — 2 години, практичні заняття — 20 годин, самостійна робота — 40 годин.

Реферат (summary, review, abstract)

Реферування — це процес переробки та викладу інформації в усній, або (частіше) — в письмовій формі.

Процес написання реферату тексту первинного документа (книги, статті тощо) відбувається в три етапи.

1-й етап — це читання вихідного тексту та його аналіз з метою детального розуміння основного змісту, осмислення фактичної інформації (вивчаюче читання).

2-й етап — операції з текстом першоджерела: текст розбивають на окремі смислові фрагменти і здобувають основну й необхідну інформацію з кожного з них.

3-й етап — це згортання, скорочення, узагальнення, компресія виділеної основної фактологічної інформації та оформлення тексту реферата відповідно до прийнятої моделі.

Складові елементи реферату: 1) бібліографічний опис реферованого джерела; 2) мета дослідження (статті); 3) значимі наукові факти; 4) нові наукові ідеї, гіпотези, концепції; наукові процеси, явища тощо; 5) методи наукового аналізу, застосовані автором (авторами) статті; 6) авторські аргументи, пояснення; 7) висновки реферованого матеріалу; 8) рекомендації.

Короткий реферат зазвичай містить до 850 знаків.

Нагадуємо, що обсяг україномовного реферату (огляду наукових праць, прочитаних англійською мовою) має бути 10–12 сторінок формату А4, шрифт Times New Roman, 12.

Анотація (annotation, abstract)

Анотація — це коротка характеристика документа, його частини або сукупності документів з позиції змісту, призначення, форми та інших особливостей. Анотація має пояснювальний або рекомендаційний характер. Середній обсяг анотації — 500 друкованих знаків.

Основні джерела при підготовці анотації:

- титульний лист, що містить вихідні дані;
- зміст (перелік заголовків і власне текст оригіналу);
- висновки;
- передмова;
- післямова;
- примітки автора;
- графіки й таблиці в тексті.

Складові елементи анотації загалом збігаються із складовими елементами реферату.

Під час реферування (анотування) бажано користуватися стандартним набором висловів на основі безособових речень і пасивного стану дієслів. Наводимо деякі приклади.

У статті розглянуто... Мета статті... Основні цілі дослідження... Представлений огляд... Зроблена спроба... Досліджено... Проаналізовано особливості... Вивчено... Розглянуто... Головну увагу приділено... Зображено... Охарактеризовано... Описано... Проведено дослідження... Проведено систематизацію й аналіз... Відзначено головні проблеми... Визначено основні етапи (аспекти)... Здійснено узагальнення... Висвітлено взаємозв'язок з... На підставі аналізу... Виявлено, що... Автор впевнений, що... Автор вважає, що... На думку автора... Отримані результати дозволили авторові... Автор доходить висновку... Автори пропонують... Розкрито процес... Розкрито причини... Показано вплив... Установлено місце та роль... Виявлено участь... Визначено особливості формування... Показано значення... Наведено характеристику... Вирішено питання... Зазначено, що... Доведено, що... Окреслено характерні риси... Уточнено... Систематизовано й узагальнено...

Зразки україномовних анотацій на статті та автореферати дисертацій:

Розглянуто і систематизовано відомості про розвиток географічних знань та географічних досліджень із середини XVII ст. до кінця XIX ст. на Слобожанщині. Проаналізовано доробок окремих дослідників, учених, викладачів.

Висвітлюються правові засади діяльності публічних бібліотек в інформаційній підтримці органів влади в умовах демократизації суспільства та деякі елементи побудови моделі бібліотеки як інформаційного ресурсу органів місцевого самоврядування.

Англійська комічна опера середини XX століття в контексті національної художньої традиції: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 [Електронний ресурс] / О.В. Петрова; Одес. держ. муз. акад. ім. А.В.Нежданової. — О., 2006. — 18 с. — укр.

Досліджено оперні твори провідних англійських композиторів XX ст. Б.Брітгена, М.Тіппена й Х.Бертвістла, що належать до комічного жанру з метою виявлення в них специфіки комічного та з'ясування ролі національного фактора. В «Альберт Херінзі» Б.Брітгена висвітлено взаємозв'язок з сатиричною лінією англійського мистецтва, традиціями «Опери жебраків», образами англійського соціально-побутового та моралістичного роману, творчістю У.Хогарта, Р.Шерідана, Ч.Діккенса.

У «Весіллі в Іванів день» М.Тіппета виявлено глибоке шекспіровське коріння (завдяки порівнянню зі «Сном літньої ночі») та його вплив на трактування комічного в опері, а також зв'язок творчістю представників національної літературної школи ХХ ст. (Т.Еліота, Б.Шоу, Д.Джойса, У.Б.Йейтса). У «Панчі та Джуді» Х.Бертвістла висвітлено роль традицій народного англійського театру, що зумовило втілення комічного у гострогротесковій модифікації. Проаналізовано опери у контексті національної музичної традиції, зокрема творчості Г.Персела, інструментальної та музичної культури елізаветської епохи, жанру «маски», паралельних у часі та стилі культурно-мистецьких явищ середини ХХ ст.

Бібліотечна селекція документів в умовах інформатизації: Автореф. дис... канд. пед. наук: 07.00.08 [Електронний ресурс] / Т.Д. Булах; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2006. — 20 с. — укр.

Розглянуто бібліотечну селекцію як системне явище, що сформувалося за умов змін у зовнішньому середовищі. Визначено основні етапи розвитку теорії бібліотечного відбору, передумови його трансформації у бібліотечну селекцію документів та її місце в технологічному циклі формування бібліотечного фонду в різні історичні періоди і на основі конкретизації його основних процесів обґрунтовано кількісний склад та змістове наповнення основних видів бібліотечної селекції за умов інформатизації. Проаналізовано особливості первинного відбору окремих носіїв інформації та сформульовано основні орієнтири визначення співвідношення між документами в процесі комплектування фонду. Описано технологію бібліотечної селекції з урахуванням функцій бібліотечних установ за умов інформатизації. Охарактеризовано електронну систему бібліотечної селекції як перспективний напрям діяльності вітчизняних бібліотек. Визначено основні аспекти покращення підготовки фахівців бібліотечної сфери. Висвітлено діяльність з формування фондів, організації їх зберігання та використання на основі бібліотечного відбору як технології, яка в процесі переходу до інформаційного рівня соціальних комунікацій трансформується в інтегративний процес бібліотечної селекції в єдиному інформаційному просторі.

Наводимо кілька англомовних текстів для самостійного реферування та анотування.

The main hardware in a computer

Computers come different forms, but most of them have a common architecture. All computers have a CPU. — All computers have some kind of data bus which lets them get inputs or output things to the environment. — All computers have some form of memory. These are usually chips (inte-

grated circuits) which can hold information. — Many computers have some kind of sensors, which lets them get input from their environment. — Many computers have some kind of display device, which lets them show output. They may also have other peripheral devices connected.

A computer has several main parts. When comparing a computer to a human body, the CPU is like a brain. It does most of the 'thinking' and tells the rest of the computer how to work. The CPU is on the Motherboard, which is like the skeleton. It provides the basis for where the other parts go, and carries the nerves that connect them to each other and the CPU. The motherboard is connected to a power supply, which provides electricity to the entire computer. The various drives (CD drive, floppy drive, and on many newer computers, USB flash drive) флешка act like eyes, ears, and fingers, and allow the computer to read different types of storage, in the same way that a human can read different types of books. The hard drive is like a human's memory, and keeps track of all the data stored on the computer. Most computers have a sound card or another method of making sound, which is like vocal cords, or a voice box. Connected to the sound card are speakers, which are like a mouth, and are where the sound comes out. Computers might also have a graphics card, which helps the computer to create visual effects, such as 3D environments, or more realistic colors, and more powerful graphics cards can make more realistic or more advanced images, in the same way a well trained artist can.

Ukrainian Mentality

Mentality of the Ukrainian people had been formed affected by complex historical circumstances with the principal role played by the fact of the country's 'bordering', that is, due to its territory located on the intersection of historical routes from the East to the West and from the North to the South. This reality stipulated a phantasmal interlacing in the worldview of a Ukrainian of the Western mentality (that is, active and rationalistic, individualistic and mundane) with that of the East (in other words, passively contemplative and directed at abstract matters). Thus, for instance, as a westerner, the present-day Ukrainian values highly the achievements of science and technology, but he believes strongly that they are used for humanitarian purposes

Without stopping to think rationally, Ukrainian gives great priority to showing emotions and feelings, sometimes even seen as sentimental or even too lyrical. In particular, the phenomenon is reflected in the folk vocabulary where endearment forms are often present even for negative characters (e.g., vorizhenky (pretty foes)).

Ukrainian is tied very much to his family where he attempts to build strong and very close relationship. To care is characteristic for his mentality.

As a rule, Ukrainians surround their kin with care of the motherhood sort giving support to their children until they reach maturity, and often also from then on. To some extent, such amicable relationship is also defined by the historical past: wars virtually never ceased on the territory located on the crossroads of the Western and Eastern worlds. The land suffered from predatory raids, and it was dangerous to live here: those in power changed often, and to survive intact was only possible within the circle of close relations.

For quite a long time the society was divided into those who fed (peasantry) this land and those who defended it (Cossacks). This entailed two almost opposite forms of consciousness. The first is of a defender and fighter reckless, irrepressible and adventurous that is easily overcome by strong feeling and emotion resulted from a youth's brawl and capable of affective, rash and heroic actions. It is as such they appear in the Shevchenko's Kobzar and are depicted by the Ukrainian and Polish romanticists

The other type of consciousness was marked by moderateness and peaceableness that permitted «to wait through» the numerous adversities and misfortunes of the historical fate. Such type of consciousness was the cause of insularity and defensive position against the world around, circumspection and directing mental powers inward upon oneself. The countryside habit of replying with a question is one of the traits of the style that allows avoiding contact.

The exclusive advantage of the class country folk during certain periods of the Ukrainian history affected the nationals' mentality, however positively too: ruralism that makes one more dependent on the nature than on other people stirs up deep empathy with the nature and makes for restraint, elegiac, tender and introversive moods. These features also favored preservation of family and clan groups, goodwill and friendliness.

At the same time, such positive features as diligence, hospitality, yearning for education, sound optimism, manliness, universalism, and development of strong family ties are peculiar to Ukrainians.

For a Ukrainian family the dominating role of a woman, especially of a mother, is traditionally intrinsic. When husband dies, the wife advances to the forefront to become the head of a family even if remarried. The image of a widowing mother — sober-minded, kind, and at the same time rigorous, is depicted in classic literature. Ukrainian woman used to participate in all the family issues not only after her husband expired but during his life as well. «Husband holds the household by one corner with the remaining three left for his wife,» the popular saying goes. In ancient times, during the patriarchal society in Europe admissible was for a girl to seek marriage with a boy.

Jewish Music

The historical experience of the Jewish people has led to a long and distinctive music tradition. Until the 1st century, Jewish spiritual and musical life centered around the city of **Jerusalem**, the ancient capital of Israel and site of the Temple, a Jewish religious focus. Three times a year pilgrims bearing the fruits of agricultural labor came to the Temple, where a hereditary caste of musicians, the Levites, performed intricate music as described in the Bible. The Jewish people also held small services in synagogues, where folk music may have been performed in a manner similar to the musical styles of neighboring Middle Eastern peoples.

The defeat of the Jewish revolt against occupying Roman armies in Jerusalem, and the subsequent destruction of the Second Temple in 70, led to a scattering of the Jewish population in the 1st and 2nd centuries. During this period of **Diaspora** (the dispersion of the Jews outside Israel), Jewish music entered a second phase that has lasted nearly 2000 years. Because of the Diaspora and a lack of historical documentation, a core of ancient Jewish music common to all communities cannot be identified. Until the establishment of the state of Israel in 1948, Jews lived in communities throughout the world—in countries such as the United States, Canada, France, India, and China—as non-Israeli Jews continue to do today. Thus the Jewish people spoke many different languages and were strongly influenced in their everyday life, including in their music making, by the ways of their non-Jewish neighbors. However, Jews in these disparate communities continued to recite common sacred Jewish texts and to observe the daily and yearly prayers and rituals of those texts.

Throughout the world, the Jewish people have composed folk songs and dance tunes that differ only in detail from those of their non-Jewish neighbors. It is difficult to isolate purely secular influences in Jewish music because religion pervades Jewish daily life. For folk songs, Jews have used not only the local languages, but also their own colloquial languages, such as **Yiddish** in northern and eastern Europe (strongly based on the German and Slavic languages) and Ladino (based on Spanish) in southern Europe and the Mediterranean region. All of these Jewish languages are written in the Hebrew alphabet and are influenced by vocabulary and concepts found in sacred texts. Researchers have gathered Jewish lullabies, love songs, wedding songs, children's game songs, and other standard types of sung poetry, as well as instrumental tunes for holidays and weddings. The songs and melodies of German Jews sound very German, and those from Yemen very Yemenite, in details ranging from scales, verse structure, and rhythms to the tuning of instruments and the types of voice timbres (tone colors). Thus the pattern of assimilating foreign music may itself be the most distinctive

feature of Jewish secular music. Differences born from local customs reside in the details of music making—from the way instruments are played and dance steps are executed, to the topics of songs—all of which may have strong Jewish cultural resonance.

За описаними вище принципами укладають і англомовні анотації (реферати). Рекомендуємо користуватися багатством синонімів в англійській мові. Не слід, скажімо, просто повторювати «Smith says».

Слово *say* можна замінити дієсловами *agree, allege, argue, assume, believe, claim, consider, demonstrate, deny, determine, discover, emphasize, explain, find, indicate, note, observe, point out, prove, suggest, think*. Проте майте на увазі, що це не абсолютні синоніми, всі вони мають свої відтінки значень. Наприклад:

Da Souza *argues that* previous researchers have misinterpreted the data.

Researchers *have demonstrated that* the procedure is harmful.

Positivists *find that* social disorders are caused by class factors.

Завдання.

Перекладіть наведені вище приклади дієслів і речень.

Ознайомтесь з деякими іншими стандартними зворотами, характерними для англомовних рефератів та анотацій. Перекладіть їх:

The series covers... as well as...

This volume contains... includes ...

The papers in this volume are organized into five parts...

The book gives (provides) a selection of...

The work investigates ... examines ...

The ... is explored

This book contains...

The book is divided into...

The goal (purpose, aim) of this book is to...

The book begins (opens) with...

The book introduces an innovative methodology for describing ...

The material is organised into four chapters

The first chapter gives a description of...

The third chapter presents... deals with ...

The fourth chapter describes...

The last chapter gives examples showing...

The concluding chapter summarizes... and suggests ...

The first part is devoted to...

The purpose (aim) of the book is...to demonstrate... to examine... to present ...

The reader is presented with...

The article discusses ...
 Topics such as... are highlighted
 This book is aimed at establishing...
 The book explores... provides... offers...
 An attempt is made at defining...
 A special attention is paid to ...
 The paper is the first attempt for ...
 The book opens with...
 The introduction is followed by...
 The book (paper) is dedicated to... is based on...
 The author argues that... investigates... focuses on...
 The author introduces... demonstrates... develops the view that...
 The research describes... shows that...
 Two types of ... are postulated
 The study is intended for...
 The study addresses the problems of ...
 The advantage of... is that ...

Зразки англомовних анотацій на статті та автореферат дисертації (з ключовими словами):

Fisher, R.J., Wakefield, K., 1998, «Factors Leading to Group Identification: A Field Study of Winners and Losers», *Psychology & Marketing*, January, 15(1): 23–40.

Keywords: group identification, winners, losers, identification, group performance.

Abstract: Why do fans of losing sports teams, alumni of poorly ranked educational programs, and patrons of charities that are rocked by scandal maintain or even increase their support? The present research investigates this issue by examining how differences in group success affect the factors that lead to identification and ultimately the incidence of group-supportive behaviors. The results of a two-group field study of professional sports fans suggest that members of unsuccessful groups identify on the basis of their involvement with the domain in which the group operates and the attractiveness of group members. Also, whereas perceived group performance is the most important factor leading to identification for members of successful groups, this factor is irrelevant to members of unsuccessful groups. In addition, the study finds a strong association between the strength of identification and the incidence of group-supportive consumption behaviors for members of both types of groups. The research has important implications for organizations that depend upon member support, such as sports teams, educational institutions, musical groups, and charities.

Title: The Scratch Orchestra and Visual Arts by Michael Parsons.
Source: The Drama Review, 2001

Keywords: The Scratch Orchestra, visual and performance artists, sonic and visual elements, compositional activity

Abstract: The Scratch Orchestra, formed in London in 1969 by Cornelius Cardew, Michael Parsons and Howard Skempton, included visual and performance artists as well as musicians and other participants from diverse backgrounds, many of them without formal training. This article deals primarily with the earlier phase of the orchestra's activity, between 1969 and 1971. It describes the influence of the work of John Cage and Fluxus artists, involving the dissolution of boundaries between sonic and visual elements in performance and the use of everyday materials and activities as artistic resources. It assesses the conflicting impulses of discipline and spontaneity in the work of the Scratch Orchestra and in the parallel activity of the Portsmouth Sinfonia and other related groups. The emergence in the early 1970s of more controlled forms of compositional activity, in reaction against anarchic and libertarian aspects of the Scratch Orchestra's ethos, is also discussed.

Oliynyk O.V. Information technologies of distance learning in the USA higher library education. Manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Social Communication, speciality 27.00.03. — bibliology, library science, bibliography. — Kharkiv, 2008.

The dissertation is devoted to the complex research of theoretical-methodological basics and organizational conditions of implementation of information educational distance learning technologies at the USA higher library education with the purpose of studying their positive experience and their adaptation in the Ukrainian library education system. USA libraries computerizing process as the prerequisite of the improvement of the education of librarians in the USA higher library schools has been analyzed and summarized. The main directions of evolutionary processes of application of information technologies in the higher education of the USA have been indicated. The priority of information communication distance learning technologies in the library science education has been identified. Information communicative component based on the development of online teaching, interactive and Internet communications in the distance learning technologies in the USA higher library education has been scientifically proved. The organizational models of distance learning in the education of librarians in the USA higher library schools with the purpose of their implementation in the Ukrainian higher library education have been specified.

Key words: information distance learning technologies, information communication technologies, Internet technologies, the USA higher library education, information and library education, educational communications, interactive communications, online teaching.

Завдання.

Знайдіть у наведених вище анотаціях стереотипні звороти, характерні для цього жанру наукової літератури. Перекладіть ці анотації.

Тема 6. Огляд англomовних наукових праць за темою дисертації; звіт керівникові.

Практичні заняття — 82 години, самостійна робота — 180 годин.

Рекомендована послідовність самостійного читання наукової літератури для складання кандидатського іспиту з іноземної мови: оглядове — пошукове — ознайомлювальне — вивчаюче читання.

Під час поточного контролю викладач перевіряє, наскільки аспірант (здобувач) орієнтується в своєму текстовому матеріалі. Перевірка здійснюється за допомогою описаних у Темі 3 вправ і/або вибіркового перекладу. Проте ми не рекомендуємо аспірантам (здобувачам) писати повний переклад 300 сторінок тексту. Перевіряється *розуміння* англomовного тексту, а не наявність письмового його перекладу рідною мовою. Розуміння тексту і здатність критично його аналізувати є критерієм оцінювання цієї роботи.

Увага: категорично забороняється користуватися послугами комп'ютерних програм перекладу текстів!

Тема 7. Оформлення звітних документів (реферат, словник, повідомлення на тему дисертації).

Практичні заняття — 8 годин, самостійна робота — 20 годин.

Форми звітності:

а) україномовний реферат (огляд наукових праць, прочитаних англійською мовою) обсягом 10–12 сторінок формату А4, шрифт Times New Roman, 12);

б) англо-український словник 100 термінів із даної галузі науки;

в) англomовне повідомлення про своє наукове дослідження (обсягом 1,5–2 сторінки формату А4, шрифт Times New Roman, 12).

Курс завершується складанням кандидатського іспиту з іноземної мови, що відбувається за типовими програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

Наукове повідомлення англійською мовою

Наукове повідомлення — це скорочений варіант (4–5 сторінок) наукової доповіді, в якій публічно викладається певна наукова проблема.

Доповідь (і, відповідно, повідомлення) містить вступ, основну частину і висновки. У вступі обґрунтовується стан досліджуваної проблеми та необхідність її розгляду в сучасних умовах. В основній частині розкриваються основні ідеї, які висуває автор у розвиток уже існуючих поглядів. У висновках формулюються рекомендації та пропозиції, реалізація яких, на думку автора, допоможе вирішити досліджувану проблему. Якщо наукова доповідь готується на основі опублікованих тез, то автор, виступаючи на науковому форумі з доповіддю чи повідомленням, може посилатися на тези і спинятися лише на основних, дискусійних ідеях.

Майте на увазі, що на науковій конференції ви маєте для повідомлення не більше 12 хвилин (з них 10 хвилин на відповіді на запитання). Намагайтесь говорити стисло і по суті.

Як звітний документ для кандидатського іспиту, англomовне повідомлення про наукове дослідження містить, як правило, 1,5–2 сторінки формату А4, шрифт Times New Roman, 12.

Текст такого повідомлення не повинен копіювати стиль і структуру автореферату дисертації. Радимо уникати слів «новизна», «актуальність» тощо, оскільки такі вирази не вживаються в англomовному стилі наукового викладу. Пишіть довільно про те, що Вас спонукало вибрати ту чи іншу тему, які її особливості, як Ви збираєтесь її вивчати. Звичайно, можна користуватися стандартними виразами типу *The goal of this research is to...*, наведеними в попередньому розділі.

Пропонуємо вдалий зразок оформлення звітних документів (реферат, словник, повідомлення на тему дисертації). Тексти подаються у скороченому вигляді.

Міністерство культури України
Харківська державна академія культури
Кафедра іноземних мов

Реферат
з прочитаної англійською мовою літератури
зі спеціальності 26.00.21 — теорія та історія культури
на тему: Міфологема руйнування у релігійних традиціях
здобувача Штонди І. В.

Викладач англійської мови:
Єрбома Ю.В.

Огляд літератури, прочитаної англійською мовою

Есхатологія (вчення про виповнення та вичерпання долі світу і людства) є невід'ємною частиною кожної релігійної системи. /.../

Цікаві осмислення цього феномена можна розглянути на сторінках англомовної філософської та культурологічної літератури.

/.../

Хільда Родерік Елліс написала ґрунтовну та повну працю, присвячену вивченню феномена /.../ Окреме місце в рамках світоглядної традиції посідають уявлення про /.../

Автор праці характеризує певні сталі моменти /.../ Наприклад, /.../

Автор праці намагається дослідити такі явища, як /.../

Як стає зрозумілим із назви праці, йдеться про /.../

Специфічним явищем, що досі не отримало різнопланового освітлення з боку як матеріальної, так і духовної культури, постає феномен /.../

Ґрунтуючись на певних дослідженнях, автор робить висновки про те, що /.../

Автор праці особливо наголошує на тому, що /.../

Одним із найголовніших питань, що розглядаються автором у даній праці, є погляд на /.../

Список прочитаної літератури

Ellis Hilda Roderick. The Road to Hel: a study of the conception of the dead in Old Norse literature [Електронний ресурс] / Hilda Roderick Ellis // www.Runewebvitki.com/Road_To_Hel.pdf. — Заголовок з екрана.

/.../

Словник англомовних термінів

/.../

63. prophesy пророцтво

64. rebirth переродження, відродження

/.../

Destruction Myth in Religious Tradition

Humanity throughout the ages has seen destruction as something loathsome and gruesome, something dreadful and frightful, something preferable to avoid at all cost if a choice is given. /.../

Religious doctrines and materialistically-oriented educational systems have always encouraged man's negative attitude towards destruction. /.../

Eschatology, or «the doctrine of last things», is often used today as a general term for all religious ideas of the afterlife /.../ This is why eschatology

presupposes a unique linear flow of history /.../ Generally speaking, /.../
The following can be said in summing up /.../

7. Методи навчання

Елементи проблемних (свідомо-комунікативних) методик. — Методи критичного наукового аналізу/синтезу англomовних наукових текстів.

8. Методи контролю

Підсумковий контроль здійснюється у формі звітної документації. Передбачено рубіжні етапи контролю у формі усного опитування і перевірки виконання завдань для самостійної роботи.

9. Методичне забезпечення

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (програма та навчально-методичні матеріали), ілюстративні матеріали.

10. Рекомендована література

Базова

1. Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. М. Шейко, Кушнарєнко Н. М. — 5-те вид., стереотип. — К. : Знання, 2006. — 307 с.
2. Англійська мова: Програма та навчально-методичні матеріали для студентів магістратури / Харк. держ. акад. культури; уклад. С. В. Частник. — Х.: ХДАК, 2008. — 58 с.
3. Буданов С. І., Борисова А. О. Business English / Ділова англійська мова. — Донецьк: СПД ФО Сердюк В.І., 2005. — 112 с.

Допоміжна

4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. — К.: Юніверс, 2002. — 280 с.
5. Бадан А. А., Царьова С. О. Англійська мова для спеціальностей: економіка та інформаційні технології. — Вінниця: Нова книга, 2004. — 272 с.

11. Інформаційні ресурси

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Адекватний переклад повністю і точно передає ідею тексту-оригіналу засобами мови перекладу.

Анотація — коротка характеристика документа, його частини або сукупності документів з позиції змісту, призначення, форми та інших особливостей.

Вивчаюче (вивчальне) читання має на меті досягнення максимально повного і точного розуміння інформації тексту та критичного її осмислення.

Комунікативні компетенції — навички й уміння сприймання і передачі інформації під час спілкування природною мовою (читання, говоріння, письмо).

Кредит — одиниця виміру навчального навантаження. Кредит є відносною одиницею і вимірює час, у середньому необхідний студентові для засвоєння змістового модуля. Один кредит дорівнює 36 академічним годинам. Кредит враховує всі форми навчального навантаження студента: аудиторні заняття, самостійну роботу, підготовку до екзаменів, науково-дослідницьку роботу, олімпіади тощо.

Модуль — логічна підструктура, задокументована частина навчальної дисципліни, що утворює певну взаємопов'язану цілість у складі програми.

Ознайомлювальне читання — читання з розумінням основного змісту тексту.

Пошукове читання — вибіркове читання з метою пошуку необхідної інформації.

Проблемний метод — метод викладання інземних мов, при якому лінгвістична проблема вирішується в перебігу розв'язання позамовної проблеми, окресленої в тексті.

Проект — в освіті це спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми, що має завершитися реальним відчутним результатом, оформленим у певний спосіб.

Реферат — виклад основного змісту прочитаного.

Самостійна робота — навчальна діяльність студента, яка планується і виконується за завданням, під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі.

Термін — слово або словосполучення, яке точно й однозначно називає поняття даної галузі науки і розкриває його зміст незалежно від контексту.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

- Алгоритми оглядового, пошукового, ознайомлювального, вивчаючого читання.
- Лексика і стиль наукового перекладу англomовних текстів.
- Структура рефератів і анотацій англomовних наукових текстів.
- Особливості коротких повідомлень англійською мовою на визначену наукову тему.
- Лексика наукових дискусій англійською мовою.
- Структура і лексика ділової англomовної кореспонденції.
- Англomовна термінологія та її особливості.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

- Перегляньте запропоновані тексти і здобудьте з них фахову інформацію, користуючись правилами синтетичного та аналітичного читання.
- Зробіть якісний і адекватний науковий переклад англomовного тексту наукового характеру.
- Складіть українською мовою реферат і анотацію англomовного наукового тексту.
- Приготуйте коротке повідомлення англійською мовою на визначену фахову тему.
- Викладіть письмово свою думку щодо проблеми, порушеної в прочитаному тексті.
- Перекладіть запропоновані англomовні фахові терміни.
- Користуючись набутими знаннями та навичками, підготуйте проект, спрямований на вирішення конкретної наукової проблеми (факультативно).

**ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ
ДЛЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(на прикладі спеціальностей
бібліотечно-документознавчого напрямку)**

Особливості англomовного лінгвістичного апарату мережі Internet. — Бібліотечно-інформаційна освіта в англomовних країнах. — Міжнародні інформаційні мережі. — Лінгвістичне забезпечення перебування закордонних колег у ХДАК. — Організація зв'язку з англomовними студентами бібліотечно-інформаційного профілю. — Участь у створенні словника сучасних бібліотечно-інформаційних термінів. — Переклади англomовних фахових текстів на замовлення профілюючих кафедр. — Пошуки інформації та підготовка до участі в міжнародних конференціях. — Організація case studies на матеріалі закордонного досвіду бібліотечно-інформаційного обслуговування. — Онлайнові пошуки англomовних матеріалів на теми: Інформаційне суспільство; Досвід комп'ютеризації бібліотечно-інформаційного обслуговування у Великобританії та США; Internet та авторське право.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
підготовки аспірантів і здобувачів до кандидатського іспиту
з іноземної мови

Частник Станіслав Володимирович
Частник Олександр Станіславович

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерна верстка
Колесник І. Г.

План 2013
Підписано до друку 30.10.2013 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 2,55. Обл.-вид. арк. 2,65. Тираж Зам. №

ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4.
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК